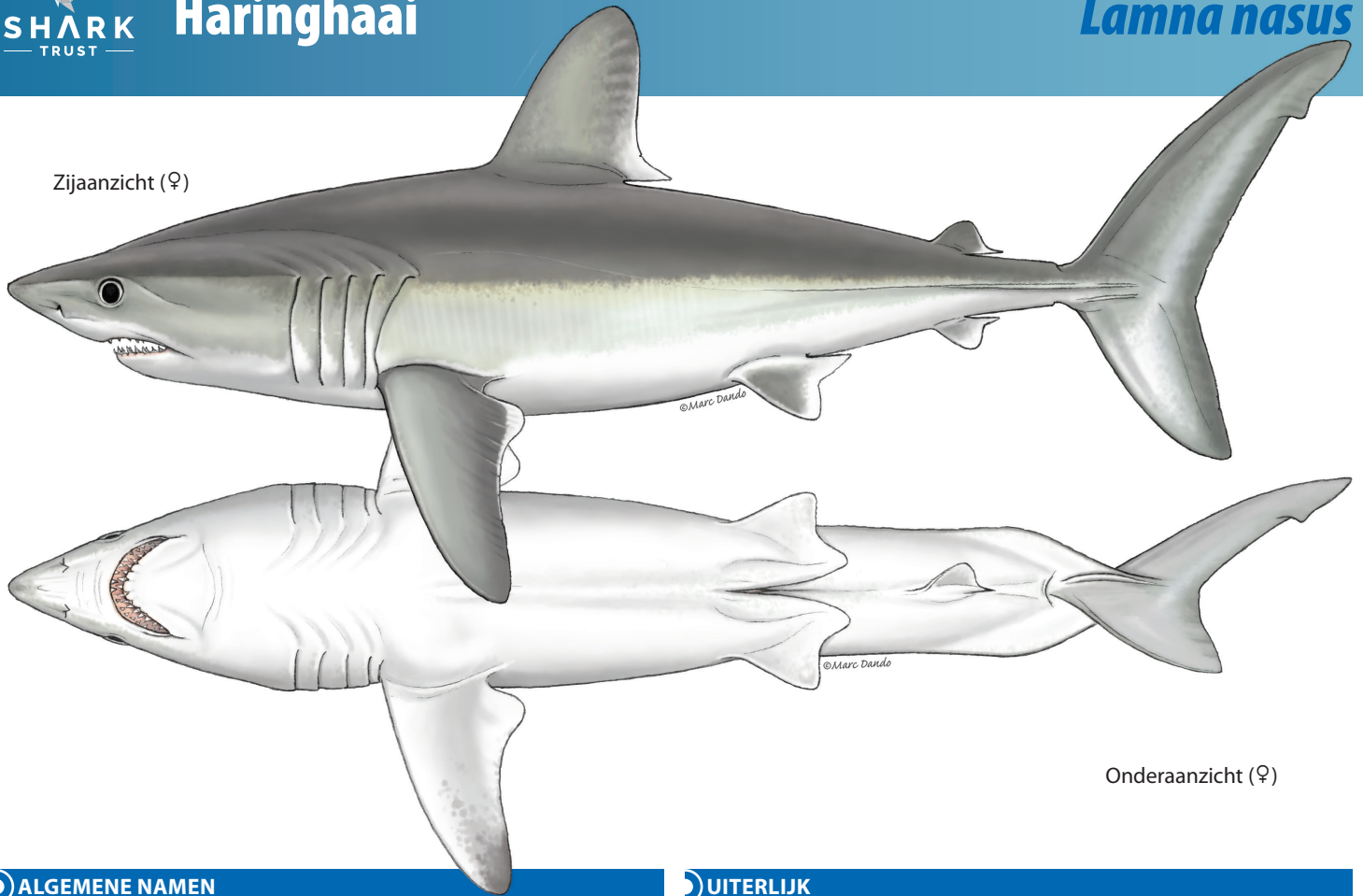

Zijaanzicht (♀)

Onderaanzicht (♀)

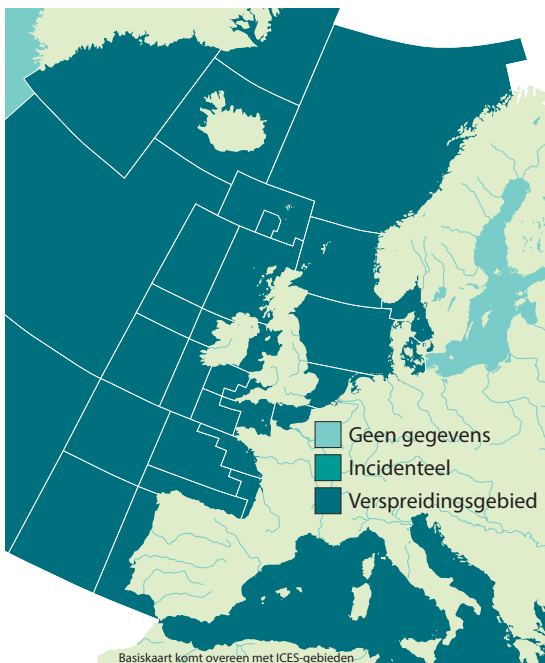
ALGEMENE NAMEN

Haringhaai (NL), Porbeagle Shark (UK), Atlantic Mackerel Shark (UK), Blue Dog (UK), Bottle-nosed Shark (UK), Beaumaris Shark, Requin-Taupe Commun (Fr), Marrajo Sardinero (Es), Tiburón Sardinero (Es), Tintorera (Es).

SYNONIEMEN

Squalus glaucus (Gunnerus, 1758), *Squalus cornubicus* (Gmelin, 1789), *Squalus pennanti* (Walbaum, 1792), *Lamna pennanti* (Desvaux, 1851), *Squalus monensis* (Shaw, 1804), *Squalus cornubiensis* (Pennant, 1812), *Squalus selanonus* (Walker, 1818), *Selanonius walkeri* (Fleming, 1828), *Lamna punctata* (Storer, 1839), *Oxyrhina daekyi* (Gill, 1862), *Lamna philippi* (Perez Canto, 1886), *Lamna whitleyi* (Phillipps, 1935).

VERSPREIDING

UITERLIJK

- Zwaargebouwde, maar gestroomlijnde makreelhaai.
- Gemiddeld lange kegelvormige snuit met relatief grote ogen.
- Grote eerste rugvin met een opvallende losse flap op de achterkant van de basis van de vin.
- Tweede rugvin en anaalvin zijn van gelijke grootte en staan bij elkaar.
- Sikkelvormige staartvin met sterke kiel en een kleine tweede kiel.
- Rug is donkerblauw tot grijs zonder patroon.
- Buik is wit.
- Maximale lengte van 365 cm, ofschoon deze lengte zelden voorkomt.

De haringhaai is een grote, gestroomlijnde makreelhaai met een kegelvormige snuit en een krachtig lichaam. De eerste rugvin is groot en staat boven of net achter de borstvinnen. De vin heeft een witte losse flap aan de achterste basis. De tweede rugvin is klein en staat boven de anaalvin, die van ongeveer gelijke grootte is. De staartvin is sterk en sikkelvormig met een kleine inkeping aan het uiteinde. De staartkiel is sterk, en er is een kleinere tweede staartkiel, hetgeen uniek is voor het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan. De rug is donkerblauw tot grijs zonder patroon. De buik is wit met donkere patronen aan de randen van de borstvinnen. De maximaal gedocumenteerde lengte is 365 cm, maar dieren met een lengte van minder dan 300 cm worden veel vaker aangetroffen (Compagno, 2001).

In Europese wateren kan de haringhaai worden verward met de witte haai, *Carcharodon carcharias*, de kortvinmakreelhaai, *Isurus oxyrinchus*, de langvinmakreelhaai, *Isurus paucus*, en de blauwe haai, *Prionace glauca*. Hij kan echter van al deze soorten onderscheiden worden door de witte losse flap achter de eerste rugvin en de tweede staartkiel.

Op het noordelijk halfrond komt de haringhaai alleen voor in de Noord-Atlantische Oceaan en de Middellandse Zee, terwijl hij op het zuidelijk halfrond over de hele breedte wordt aangetroffen (Francis *et al*, 2008).

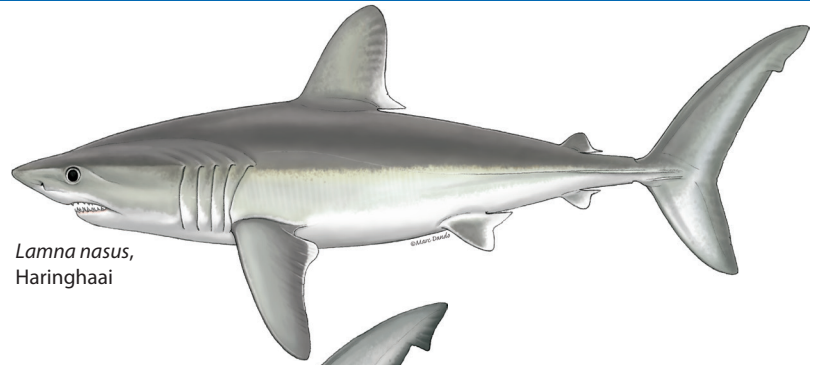
VERGELIJKBARE SOORTEN

Carcharodon carcharias, Witte haai

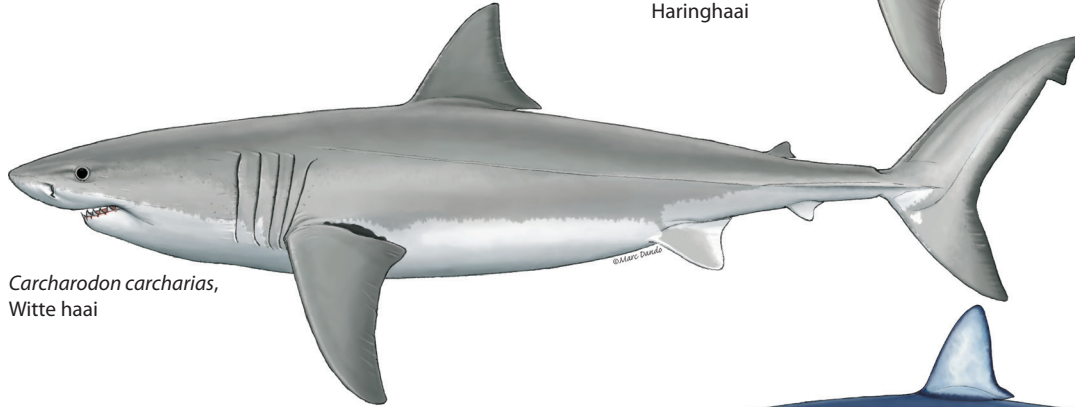
Isurus oxyrinchus, Kortvinmakreelhaai

Isurus paucus, Langvinmakreelhaai

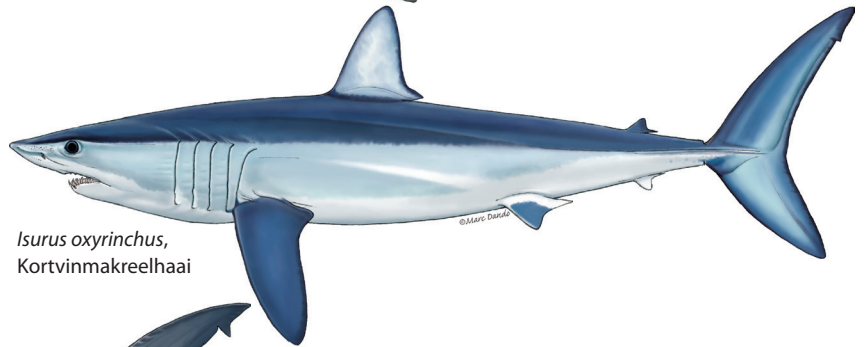
Prionace glauca, Blauwe haai

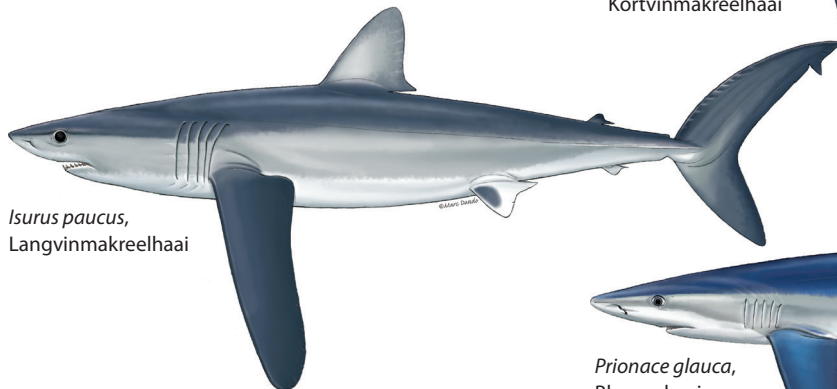
Lamna nasus,
Haringhaai

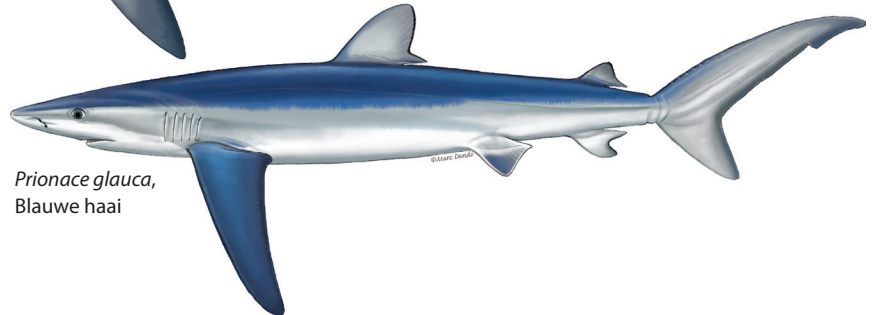
Carcharodon carcharias,
Witte haai

Isurus oxyrinchus,
Kortvinmakreelhaai

Isurus paucus,
Langvinmakreelhaai

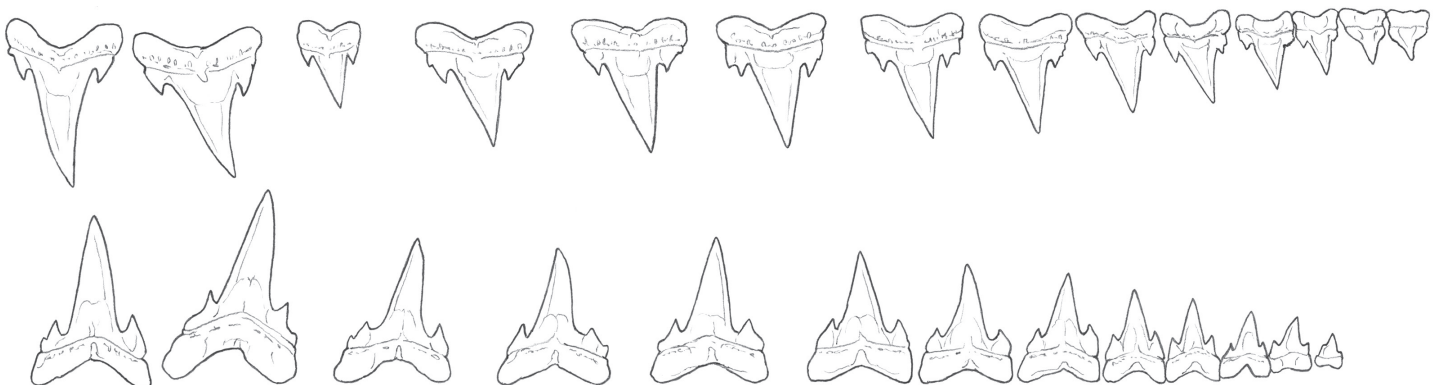

Prionace glauca,
Blauwe haai

(Niet op schaal)

TANDEN

De tanden zijn gemiddeld groot en messcherp, met extra punten aan de zijkant. De eerste zijtanden in de bovenkaak hebben bijna rechte punten (Roman, onbekend).

ECOLOGIE EN BIOLOGIE

HABITAT

De haringhaai kan worden aangetroffen vanaf de oppervlakte tot 715 m diepte in kust- en pelagische wateren (Roman, onbekend). Onderzoeken met gemerkte haaien hebben aangetoond dat de haringhaai een voorkeur heeft voor ondiepe wateren, ofschoon een gemerkte haai 1800 km aflegde tot in het midden van de Atlantische Oceaan. Er is maar een gedocumenteerd geval van een haai die de Atlantische Oceaan is overgestoken, van Ierland tot Canada, en het lijkt erop dat de twee populaties gescheiden zijn (Francis *et al.*, 2008). De haai lijkt geen zoetwatergebieden in te zwemmen, maar toch zijn er gegevens van vangsten in een estuarium in Argentinië (Roman, onbekend).

Op het zuidelijk halfrond kan de haai soms tijdens de koelere maanden verder naar het noorden trekken, buiten zijn normale verspreidingsgebied, maar tijdens de zomer wordt hij niet verder noordelijk dan 35°Z aangetroffen. Rond Australië kan hij tijdens de winter naar subtropische wateren trekken. Hij lijkt te zijn beperkt tot wateren tussen 1–23°C, waarbij de dichtheid van de soort afneemt boven 19°C (Francis *et al.*, 2008).

In het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan zijn temperaturen van -1–15°C gemeten met een gemiddelde van 7–8°C. De dichtheid van de soort wordt ook bepaald door seizoenvariaties, met gegevens van haringhaaien die tijdens de lente en vroege zomer naar het Noorden trekken langs de kust van Noord-Amerika om dan weer in de late herfst terug te komen (Francis *et al.*, 2008).

De haringhaai lijkt zich te verspreiden naar geslacht en omvang. In Spaanse wateren worden meer mannetjes dan vrouwtjes gevangen met een verhouding van 2:1, terwijl er voor de kust van Schotland 30% meer vrouwtjes dan mannetjes worden gevangen. In het Kanaal van Bristol worden kleinere exemplaren aangetroffen, meer mannetjes dan vrouwtjes (Francis *et al.*, 2008). Deze verdeling is waarschijnlijk ontstaan als een mechanisme om predatie van pasgeborenen door volwassen haaien te verminderen en ook om de voortplanting te beperken tot de geschikte maanden (Roman, onbekend).

DIEET

De haringhaai is in eerste instantie een viseter, waarbij voor sommige haaien beervis 90% van het dieet vormt. Er zijn gegevens dat tijdens de lente en de zomer de voorkeur wordt gegeven aan diepzeevis wanneer die in grote hoeveelheden aanwezig is. Tijdens de herfst en de winter zijn bodemvissen de belangrijkste prooi (Roman, Unknown). Compagno (2001) biedt een overzicht van de meest voorkomende prooien zoals makreel, sardine en haring, verschillende kabeljauwachtigen waaronder kabeljauw, heek, schelvis, lom en wijting, alsook zeehaan, moddersnoek en hondshaaien (*Squalus* en *Galeorhinus* spp.), en inktvis (Compagno, 2001).

VOORTPLANTING

Soorten uit de lamnidae-familie zijn levendbarend met embryo's die ofwel worden gevoed door een voortdurende aanlevering van onbevuchte eitjes (oophagy - eieretend) ofwel door het eten van minder ontwikkelde jongen (adelphophagy, alleen bekend bij de Zandtijgerhaai, *Carcharias taurus*) (Martin, 1984). De haringhaai gebruikt oophagy om de embryo's van voedingsstoffen te voorzien wanneer de voorraad van de oorspronkelijke dooierzak uitgeput is. De eierstokken van de haai zijn hiervoor goed uitgerust en kunnen tot wel 200.000 onbevuchte eitjes bevatten, met een doorsnede van 1,5–5 mm (Lombardi, 1998).

Er zijn gegevens uit het noordwestelijk deel van de Atlantische Oceaan dat vrouwtjes geslachtsrijp worden bij een lengte van 200–219 cm en 50% worden rijp bij een lengte van 208 cm. Mannetjes worden

geslachtsrijp bij een lengte van 155–177 cm, waarvan 50% bij een lengte van 166 cm. Op het zuidelijk halfrond voor de kust van Nieuw-Zeeland worden vrouwtjes geslachtsrijp bij een lengte van 170–180 cm en mannetjes bij een lengte van 140–150 cm (Francis *et al.*, 2008).

In de Noord-Atlantische Oceaan vindt de paring plaats in de herfst en de winter, en de vrouwtjes baren tijdens de lente en de zomer, na een zwangerschap van 8–9 maanden. Het lijkt erop dat populaties op het zuidelijk halfrond zich op verschillende tijden voortplanten, maar daarvoor ontbreken de gegevens. De vrouwtjes baren 1–5 jongen, ofschoon 4 normaal is, met 2 jongen in iedere baarmoeder. De jongen hebben bij de geboorte een lengte van 58–67 cm (Francis *et al.*, 2008).

COMMERCIEEL BELANG

De haringhaai was een van de meest waardevolle kraakbeenvissen voor commerciële visserijen en werd bevestigd in zijn gehele verspreidingsgebied door beugvisserijen. Tegenwoordig is de vis sterk overbevestigd en ernstig bedreigd in zijn voortbestaan. Zijn vlees werd gebruikt voor menselijke consumptie, zijn vinnen voor haaievinnensoep, zijn leverolie voor vitamines en zijn karkas kan tot visvoer worden verwerkt. Hij wordt ook regelmatig als bijvangst gevangen, met name door de tonijnbeugvisserij in het zuidelijk deel van de Stille Oceaan, maar ook door bodemvisserij, handlijvisserij en zeegvisserij. Aan beide kanten van de Noord-Atlantische Oceaan is hij belangrijk voor de sportvisserij (Stevens *et al.*, 2006).

BEDREIGINGEN, BESCHERMING EN WETGEVING

Sinds het begin van de 19e eeuw is er commercieel op de haringhaai gevestigd, met name door Scandinavische vissers, om vlees voor menselijke consumptie te leveren, alsook vinnen voor haaievinnensoep, leverolie voor vitamines en het karkas voor visvoer (Gauld, 1989). De wereldwijde vangst bereikte een hoogtepunt in de zestiger jaren met ongeveer 9000 ton, gevolgd door een snelle daling wegens overbevestiging, naar 1300–2600 ton in de negentiger jaren (Francis *et al.*, 2008). Vangsten in de Noord-Atlantische Oceaan varieerden nogal in de twintigste eeuw, vooral in de Noorse visserij. In 1926 werd 279 ton gevangen. Vangsten liepen op naar 3884 ton in 1933, gevolgd door een sterke daling als gevolg van een afnemende visserij tijdens de Tweede Wereldoorlog. In 1947 bedroeg de vangst weer 2824 ton maar liep toen terug naar 207 ton in 1970 en slechts 25 ton in 1994. De visserij trachtte de vangsten weer op te voeren door over te gaan op het bestand in het westelijk deel van de Atlantische Oceaan, maar moest naar een andere soort uitwijken, zoals de kortvinmakreelhaai en zwaardvis (Compagno, 2001).

Tegenwoordig wordt de haringhaai in de Noord-Atlantische Oceaan vooral gevangen in gerichte beuglijvisserij, ofschoon er ook sprake is van wat bijvangst in de bodemvisserij, handlijvisserij en zeegvisserij. Het merendeel van de vangst op het zuidelijk halfrond is bijvangst van tonijnbeuglijvisserij in het zuidelijk deel van de Stille Oceaan en het zuidelijk deel van de Indische Oceaan, ofschoon er ook sprake is van een kleine Noorse visserij die op haringhaai vist (Francis *et al.*, 2008). De enige vangsten uit het zuidelijk halfrond die aan de FAO zijn gerapporteerd komen uit de Nieuw-Zeelandse visserij, hetgeen betekent dat de vissterfte voor het zuidelijke bestand nagenoeg onbekend is (Compagno, 2001).

In het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan valt de haringhaai onder Verordening (EC) Nr. 1185/2003, die de verwijdering van zijn vinnen op zee en het vervolgens overboord gooien van het lichaam verbiedt. In 2011 werd vangst van de haringhaai in geheel Europa en vanaf ieder onder een Europese vlag varende schip verboden (verordening 57/2011 van de Europese Raad van 18 januari 2011, art. 8). Per ongeluk gevangen dieren moeten zo snel mogelijk worden teruggezet. Zelfs reeds dode exemplaren mogen niet aan wal gebracht of verkocht worden.

IUCN RODE LIJST BEOORDELING

Critically Endangered (2015). Ernstig bedreigd in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan (2015).

BEHANDELING

- Voorzichtig behandelen.
- Grote haai.
- Krachtige kaken en scherpe tanden.
- Ruwe huid.

REFERENTIES

- COMPAGNO, L. J. V. 2001. Sharks of the World: An Annotated and Illustrated Catalogue of Shark Species Known to Date. Volume 2. Bullhead, Mackerel and Carpet Sharks (Heterodontiformes, Lamniformes and Orectolobiformes). FAO. Rome, Italy.
- FRANCIS, M. P., NATANSON, L. J., CAMPANA, S. E. 2008. The Biology and Ecology of the Porbeagle Shark, *Lamna nasus*. In: Camhi, M. D., Pikitch, E. K., Babcock, E. A. (Eds.) 2008. Sharks of the Open Ocean: Biology, Fisheries and Conservation. Blackwell Publishing Ltd. Oxford, UK.
- GAULD, J. A. 1989. Records of Porbeagles Landed in Scotland, with Observations on the Biology, Distribution and Exploitation of the Species. Department of Agriculture and Fisheries for Scotland.
- LOMBARDI, J. 1998. Comparative Vertebrate Reproduction. Springer. New York, USA.
- MARTIN, R. A. 1994. From Here to Maternity. Diver Magazine, April 1994.
- ROMAN, B. Unknown. Porbeagle. Florida Museum of Natural History. www.flmnh.ufl.edu/fish/.
- STEVENS, J., FOWLER, S.L., SOLDI, A., MCCORD, M., BAUM, J., ACUÑA, E., DOMINGO, A., FRANCIS, M. 2006. *Lamna nasus*. In: IUCN 2008. 2008 IUCN Red List of Threatened Species. www.iucnredlist.org.

Tekst: Richard Hurst.
Illustraties: Marc Dando.

Literatuurverwijzing

Shark Trust; 2010. An Illustrated Compendium of Sharks, Skates, Rays and Chimaera. Chapter 1: The British Isles and Northeast Atlantic. Part 2: Sharks.

Neem voor verbeteringen of correcties contact op met:
Sportvisserij Nederland, Tel. 030-6058400
vangstenregistratie@sportvisserijnederland.nl
www.sportvisserijnederland.nl

Oorspronkelijke tekst:
The Shark Trust, 4 Creykes Court, The Millfields
Plymouth, Devon PL1 3JB, Verenigd Koninkrijk
www.sharktrust.org, e-mail: enquiries@sharktrust.org

Kijk voor meer materiaal op www.haairog.nl (Nederlands)
www.sharktrust.org/ID (Engels)

Registered Company No. 3396164.
Registered Charity No. 1064185

Deze Nederlandse uitgave werd mogelijk gemaakt door:

www.sportvisserijnederland.nl/

www.dutchsharksociety.org

www.elasmobranch.nl/